

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.78/2024/20. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. május 17. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

A költségvetési csalás bűntette miatt elítélt² és társai ellen indított büntető ügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2023. október 31. napján meghozott 10.B.10/2023/41. számú ítéletét Terhelt2 VI.r., Terhelt4 X.r. és terhelt6 XII.r. vádlott tekintetében helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban – a fordítással összefüggésben – felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Budapest Környéki Törvényszék – hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás keretében, a külföldön tartózkodó V., VII., X., XI. és XII.r., valamint az ismeretlen helyen tartózkodó VI.r. vádlott vonatkozásában – 2023. október 31. napján kihirdetett 10.B.10/2023/41. számú ítéletével a fellebbezéssel érintett Terhelt2 VI.r., Terhelt4 X.r. és terhelt6 XII.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (6) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő]; s ezért őket személyenként 1 év – börtön fokozatú – szabadságvesztésre és 1 év kiutasításra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 1 év próbaidőre felfüggesztette. A végrehajtás elrendelése esetére rendelkezett a vádlottak által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámításáról és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, azt a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban megjelölve. Döntött még a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ítélet ellen Terhelt2 VI.r., Terhelt4 X.r. és terhelt6 XII.r. vádlottak védői felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

[3] Az elsőfokú ítélet – perorvoslati támadás hiányában – Terhelt1 terhelt1 V.r., Terhelt2 VII.r. terheltet érintően 2024. január 8. napján, míg Terhelt5 XI.r. terhelt vonatkozásában 2023. december 12. napján jogerőre emelkedett.

[4] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.121/2024/3. számú átiratában az elsőfokú ítélet VI., X. és XII.r. vádlottat érintő helybenhagyására tett indítványt.

[5] Az átirat utalt a védői fellebbezések tartalmára tekintettel e három vádlottat érintően a felülbírálat teljeskörű voltára, továbbá arra is, hogy a törvényszék nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely a másodfokú érdemi felülbírálatot akadályozná. Úgy tartotta, hogy az elsőfokú bíróság figyelemmel volt a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.27/2022/22. számú ítéltében foglalt iránymutatásokra is, s a megismételt eljárásban a tanács összetétele a Kúria Hkf.I.1104/2023/4. számú határozatában írtaknak is maradéktalanul megfelelt.

[6] Az ügyészség az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását a Be. 592. § (2) bekezdésében foglalt megalapozatlansági okoktól mentesnek tartotta, s álláspontja szerint azzal összefüggésben az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, e körben kellő részletességgel kitért arra is, hogy a vádlottak tudattartalmát mely körülmények alapján rögzítette. Az átirat hangsúlyozta azt is, hogy a vádlottak terhére rótt magatartás, a jövedéki adó megfizetése nélküli cigarettagyártás körülményei, adatai ismeretében a tudattartalom máskénti értelmezésére nincs lehetőség, s így a felmentésre irányuló fellebbezések eredményre nem vezethetnek.

[7] A bűnösségre vont következtetést valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott vonatkozásában okszerűnek, míg a cselekmények minősítését törvényesnek tartotta. S álláspontja szerint a büntetések kiszabásakor sem tévedett a törvényszék, azok kellően méltányosak, a belső arányosság követelményének is megfelelnek. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az előzetes mentesítés lehetőségének 8/2015. (IV.17.) AB határozatra figyelemmel kötelező vizsgálatát elmulasztotta, ugyanakkor a cselekmények tárgyi súlya okán arra a terhelteket érdemesnek nem találta.

[8] Terhelt2 VI.r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában védence felmentését indítványozta elsődlegesen bűncselekmény, másodsorban bizonyítottság hiányában. A büntetőjogi felelősség álláspontja szerinti helytelen megállapítását eredményező tényállást részben megalapozatlannak tartotta. A tényállás hiányosságát, mint a részbeni megalapozatlanság egyik okát abban látta, hogy a [34] bekezdésben nem került rögzítésre, miszerint a vádlottaknak a munkaszerződés megkötésére is ígéretet tettek. Hivatkozott ezzel összefüggésben védence, továbbá V., IX., X., XI., XII. és XIII.r. terheltek e kérdéskört illetően teljesen azonos tartalmú nyomozás során tett vallomására. Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet tényállása és indokolási része is nagyon sok általánosítást („egyik társuk”, „további társuk”, „bolgár munkások”, „később elhunyt egyik vádlott”) tartalmaz.

[9] Egyetértett az elsőfokú ítélet azon megállapításával, hogy jelen ügyben a büntetőjogi felelősség megállapításához annak vizsgálata volt szükséges, hogy a terheltek tudatában voltak-e annak, hogy illegálisan működő üzemben dolgoznak, és hogy az előállított termékeket a jövedéki adózás alól elvonják. Álláspontja szerint azonban az elsőfokú bírság e kérdésre adott válasza általánosításokon, feltételezéseken alapul s így ítéleti tényállás alapjául nem szolgálhat. Az érintett vádlottak egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy a szervezők legális munkát ígérve, szaktudásukat, s szerény anyagi lehetőségeiket kihasználva csábították őket a magyarországi munkavégzésre, s ezen azonosan előadott körülményekből az illegális működés tudata semmilyen módon nem következik. XII.r. terhelt korábbi hollandiai munkavégzéséből nevezett számára csak utóbb vált felismerhetővé az illegális működés, ráadásul korábbi munkavégzésének társaival történt közlése is pusztán feltételezés. A bűnös tudattartalom megállapítására az ablakok lefóliázása sem adhat alapot, tekintve, hogy arra vagyonvédelmi okokból is sor kerülhetett. Az az elsőbírói megállapítás pedig, hogy a cigaretta zárjegy nélkül történt csomagolásából is a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó tudattartalmuk következik, ugyancsak tényekkel alá nem támasztott feltételezés. Ráadásul védence kisegítő munkái során közvetlen gyártást, csomagolást nem végzett, nem cáfolt elmondása szerint VI.r. vádlott korábban autószerelő foglalkozású volt, így kiterjedt ismerete erről nem lehetett. A valószínűség szintjén megállapítható tények a terhelt terhére nem róhatók, így összességében VI.r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása a Be. 7. § (4) bekezdésében rögzített in dubio pro reo elvével ellentétes, az a bizonyítékok egyoldalú, önkényes értékelésén alapul.

[10] Terhelt4 X.r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában védence felmentésére tett indítványt. Az elsőfokú bíróság ugyanis álláspontja szerint X.r. terhelt tudattartalmára tévesen vont következtetést XII.r. terhelt korábbi hollandiai illegális munkavégzéséből és az üzem ablakainak lefóliázásából. XII.r. terhelt korábbi munkavégzésének ismerete ugyanis X.r. vádlott esetében nem igazolható, a vonatkozásban semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. A lefóliázás kapcsán utalt arra is, hogy amennyiben az abban segédkező tanú2 bűnös tudattartalmát nem alapozta meg, úgy az a bolgár munkások esetében sem lehet elegendő. Védence vonatkozásában tehát csak annyi áll rendelkezésre, hogy a cigarettagyártásban közreműködött, melyről ő végig azt hitte, hogy legális munkavégzés.

[11] A fellebbezések nem alaposak.

[12] A vádlottak terhére bejelentett fellebbezés hiányában, miután nyilvános ülés tartásra indítvány az ügyészség, a fellebbezéssel érintett terheltek és a védők részéről sem érkezett, az ítéltábla az ügyben a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki.

[13] A másodfokú bíróság a védelmi fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet, figyelemmel a jogorvoslati nyilatkozatok felmentést célzó tartalmára a Be. 590. § (1), (2) és (9) bekezdése alapján az azt megelőző, hatályon kívül helyezés folytán megismételt bírósági

eljárással együtt, kizárólag a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában teljes terjedelmében felülbírált.

[14] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a hatályos általános és a megismételt eljárásra vonatkozó, továbbá a CI. és CII. fejezetben foglalt releváns külön perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a Be. 609. § (1) és (2) bekezdésében foglalt eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[15] Szükséges előre bocsátani, hogy a perrendi szabályok megtartása kizárólag a felülbírált ítélet meghozatalát közvetlenül megelőző (hatályon kívül helyezés folytán megismételt) törvényszéki eljáráson kérhető számon, így jelen ügyben az azt megelőző bírósági eljárás szabályszerűsége csak közvetve, az annak során felvett bizonyítás, a terhelti és tanúvallomások jelen eljárásban történő ismertetésének törvényességén keresztül vizsgálható.

[16] A törvényszék a Be. 10. § (1) bekezdés 3/f) pontjára figyelemmel, a gazdálkodással összefüggő kiemelt gazdasági bűncselekmény miatti megismételt eljárást a Be. 868. § (1)-(5) bekezdésének figyelembevételével törvényesen folytatta le a Be. 13. § (3) bekezdése szerinti (három hivatásos bíróból álló) összetételben. (Ennek helytállóságát, ahogy arra a fellebbviteli főügyészségi átirat is utalt, a Kúria Hkf.I.1104/2023/4. számú határozatában írtak is egyértelműen alátámasztották.)

[17] A törvényszék törvényesen tette a korábbi terhelti vallomásokat, illetőleg az alapeljárásban már meghallgatott tanúk vallomását is ismertetéssel a tárgyalás anyagává.

[18] Az okiratokat, iratokat is tárgyalás anyagává tette, a szakértői véleményeket hasonlóképpen ismertette.

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjában írtaknak megfelelően az alapüggyel összefüggésben tartalmazza a vádra illetőleg a korábbi bírósági határozatokra utalást.

[20] Az elsőfokú ítélet indokolásának a Be. 562. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott része, azaz a vádlottak személyi körülményeire és előéletére vonatkozó adatok kiegészítést nem igényelnek, ugyanakkor megjegyzendő, hogy „a tárgyaláson felolvasott nyilatkozata szerint” stb. szóhasználat e megállapításoknál mellőzendő, ugyanis a személyi körülményeket érintő tényeket is a bíróság állapítja meg, adott esetben a terhelti vallomás vagy más bizonyítási eszközből származó adat (okirat, szakértői vélemény stb.) alapján.

[21] Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, az a vádlottak tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 591. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[22] A bizonyítékok értékelésével kapcsolatban megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint teljesítette, a szükséges részletességgel számot adott arról, hogy mely bizonyítékot mely okból fogadott vagy vetett el.

[23] Az okirati bizonyítékokon, szakértői véleményeken, a tanú- és terhelti vallomásokon alapuló elsődleges tények (a jövedéki termékek előállításával összefüggésben a terheltek terhére rótt cselekvőség, az elkövetés helye, időpontja, jövedéki termék engedély nélküli előállításának ténye, a nyomozó hatóság intézkedései, a jövedéki adó meg nem fizetésével bekövetkezett vagyoni hátrány) helytállósága a védelem részéről sem volt vitatott.

[24] S a terheltek fentiekkel kapcsolatos tudattartalmára, szándékára vonatkozóan is mindenben aggálytalan következtetést vont a törvényszék. Az e körben releváns bizonyítékokat az elsőfokú bíróság a terheltek védekezését szem előtt tartva kifogástalanul elemezte, azok megisméltése szükségtelen, ezért az ítéltábla a fellebbezések indokolásaiban kifejtettekre figyelemmel a következőket emeli ki.

[25] A védelmi oldal az elsőfokú ítélet tudattartalommal kapcsolatos megállapításait a terhelti védekezésre figyelemmel az alapon vitatta, hogy a vádlottak az üzem épületének elhagyásában nem voltak korlátozva, ott nappali munkavégzés folyt, s beszerzésükkor számukra munkaszerződést ígértek. Utóbbi azonban nem tény, hanem az elsőfokú bíróság által – helyesen – el nem fogadott vádlotti védekezés. Ugyanígy, miután vádemelés hiányában a bíróság tanú2 tudattartalmát nem vizsgálta (nem vizsgálhatta), így abból a jelen eljárásban érintett terheltek tudattartalmára nézve semmilyen következtetés nem vonható.

[26] A jövedéki termék előállításával összefüggésben a következő konkrét tények, körülmények állapíthatók meg.

- A NAV beosztottjainak 2015. február 2.-i intézkedésekor egyik előállított személynek sem volt munkaszerződése.
- Az érintettek az általuk hivatkozott, jövőben megkötendő munkaszerződés alapvető adatairól (munkáltató, bérfizetés módja, az adófizetés módja, béren felüli juttatás stb.) sem rendelkeztek információval.
- Semmilyen munkabiztonsági tájékoztatás, kioktatás nem történt.

- A jövedéki termék előállításához szükséges gépek üzembe állítását – más személyek mellett – az erre végzettséggel nem rendelkező VI.r. terhelte végezte, arról semmilyen dokumentum nem állt rendelkezésre, s az így üzembehelyezett gépek egy része hibásan működött.
- A szakszerűtlenül összeszerelt gépek működtetésével a terheltek munkaszerződés nélkül végezték el a jövedéki termék előállítását, csomagolását és dobozolását.
- Ennek során a dohánytermékekre zárjegy nem került, zárjegy az üzem területén nem is volt fellelhető, jöllehet a jövedéki termék csomagolása, kiszerezése itt történt.
- Az üzem területe – kifejezetten erre történt átalakítás nélkül is – a munkavégzés mellett a külföldi illetőségű terheltek éjszakai elhelyezésére és étkezésére is szolgált, az üzem területét nevezettek a vád tárgyává tett időszak alatt nem hagyták el.
- Az üzem ablakait – a munkavégzés idejére is – lefóliázták.

[27] A leírt körülmények a másodfokú bíróság álláspontja szerint is magukért beszélnek, a fent írtak egy Európai Unióban törvényesen működő gazdasági társaság látszatát sem vetik fel, nincs olyan adat, mely a jövedéki termékek legális előállítására utalt volna. Ily módon a terheltek ezzel kapcsolatos, tényekkel alá nem támasztott állításaiban, lényegében pusztán tagadásban kimerülő védekezése nyilvánvalóan nem foghatott helyt. Ugyanakkor – egyetértve e körben a védelmi felvetésekkel – az ítéltábla, mint bizonyítékkal egyértelműen alá nem támasztott érvelést, mellőzte az elsőfokú ítélet [153] bekezdés utolsó mondatában írtakat. Ez a mellőzés azonban a bizonyítékértékelő tevékenységének, következtetéseinek helyességét nem érintette. XII.r. terhelte korábbi hollandiai, illegális jövedéki termék előállításával összefüggő munkavégzése ugyanis nem az elsőfokú ítélet mellőzött részében írtak miatt, hanem azért bír jelentőséggel, mert az előzmények alapján a végletekig hiteltelenné teszi a terhelttársakkal azonos, legális munkavégzés tudatára, a munkaszerződés megkötésének ígéretére vonatkozó állításait.

[28] A fentiek szerint irányadó tényállásból tehát az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a fellebbezéssel érintett Terhelt2 VI.r., Terhelt4 X.r. és terhelt6 XII.r. vádlottak bűnösségére és a cselekményt – a főszabály szerint irányadó elkövetéskori büntető törvény helyes megválasztásával – törvényesen minősítette.

[29] A Btk. 396. § (6) bekezdése értelmében ugyanis (jövedéki) költségvetési csalást valósít meg, aki a jövedéki adóról szóló törvényben valamint a felhatalmazásán alapuló jogszabályban megállapított feltétel hiányában vagy hatósági engedély nélkül jövedéki terméket előállít, megszerez, tart, forgalomba hoz vagy ezzel kereskedik, és ezzel vagyoni hátrányt okoz. A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló (elkövetés idején hatályos) 2003. évi CXXVII. törvény (továbbiakban Jöt.) 1. § (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy főszabály szerint jövedéki adóköteles a jövedéki

termék belföldi előállítás és belföldre történő behozatala. Ezen túlmenően a Jöt. 3. § (2) bekezdés g) pontja határozta meg, hogy a dohánytermék jövedéki termék, míg a vagyoni hátrány összege a Jöt. 97. §-ában írt – elkövetéskor kedvezőbb – rendelkezésein alapult.

[30] Figyelemmel arra, hogy a tényállás kapcsán kifejtettek értelmében a vádlottak tudata átfogta, hogy a dohánytermékek előállítása engedély nélkül történik, illetve, hogy a Jöt. 7. § 1. pontja értelmében VI., X. és XII.r. vádlottak egymásra épülő cselekvősege is megfeleltethető a jövedéki termék előállítása elkövetési magatartásnak, így a társtettesi elkövetési alakzat felrovása is helyes volt. A Jöt. 7. § 1. pontja szerint ugyanis a jövedéki termék előállítása körébe vonható bármilyen eljárással végzett termelési, feldolgozási, kisserelési tevékenység, melynek eredményeként létrejön a jövedéki termék.

[31] A költségvetési csalás tehát a zárjegy nélküli dohányáru előállításával befejezetté vált, így a minősítésnél nincs jelentősége (legfeljebb a büntetés kiszabásánál), hogy az a lefoglalás folytán tényleges forgalomba nem került.

[32] A büntetés kiszabása körében irányadó körülmények kisebb mértékben kiegészítésre szorultak. Így az időmúlás mellett további, azzal összefüggő nyomatékos enyhítő tényező az eljárás, ezen belül is a bírósági eljárás elhúzódása.

[33] A társtettesi elkövetés nyomatékát ellensúlyozza, hogy bár az anyagilag kiszolgáltatott helyzetben lévő vádlottak a törvényi tényállás keretei közé léptek, a bűncselekmény haszonélvezői nem ők voltak, s a cselekmény tárgyi súlyát csökkenti, hogy a vád tárgyává tett cselekmény folytán zárjegy nélküli jövedéki termék tényleges forgalomba nem került.

[34] Az így kiegészített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve, a másodfokú bíróság mind a négy vádlottat érintően egyetértett az alkalmazott büntetési nemekkel és azok mértékével is.

[35] E terheltek vonatkozásában a cselekmények tárgyi súly, az elkövetés körülményei okán a másodfokú bíróság sem látott lehetőséget szabadságvesztéstől eltérő büntetési nem alkalmazására, arra egyébként a törvény rendelkezései – miután megrovás alkalmazásának feltételei nyilvánvalóan nem álltak fenn – nem is adnak lehetőséget. A szabadságvesztésnek a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjában írt enyhítő szakasz kimerítésével meghatározott tartama is megfelel a bűnösségi körülményeknek, és abban a belső arányosság követelménye is kellően kifejezésre jutott.

[36] A szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztésére vonatkozó elsőbírói rendelkezés indokait maradéktalanul osztotta az ítéltábla, ahogy egyetértett azzal is, miszerint az időmúlás, az eljárás elhúzódása, s a vádlotti cselekvőség tényleges súlya a próbaidő Btk. 85. § (2) bekezdése szerinti törvényi minimumban történő megállapítását kellően megalapozza.

[37] A szabadságvesztés végrehajtása esetére a végrehajtási fokozat, feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megállapítása, az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása valamennyi érintett vádlott esetében törvényes volt, s az elsőfokú bíróság e rendelkezések jogszabályi alapját is pontosan jelölte meg.

[38] A kiutasítás büntetés, mind alkalmazását, mind annak törvényi minimumot meg nem haladó tartamát tekintve szükséges, arányos volt.

[39] A kiutasítás büntetés alkalmazására, annak szabadságvesztés felfüggesztése próbaidejével egyező tartamára, s arra figyelemmel, hogy a Btk. 102.§-a szerinti előzetes mentesítés hatálya Magyarországra terjed ki, e rendelkezés meghozatalának szükségessége, ekként az érdemesség vizsgálata fel sem merülhetett.

[40] A bűnjelekre, bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések a pontosan megjelölt jogszabályi hivatkozásokkal összhangban álltak.

[41] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 598. § (2) bekezdés szerinti tanácsülésen az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt2 VI.r., Terhelt4 X.r. és terhelt6 XII.r. vádlott tekintetében a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[42] A másodfokú eljárásban a tolmácsolással felmerült bűnügyi költség tekintetében az ítéltábla a Be. 576. § (1) bekezdés b) pontja alapján annak állam általi viseléséről rendelkezett.

Budapest, 2024. május 17.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k., dr. Raczkó Katalin s. k., dr. Cserni János s. k.,

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 10.B.10/2023/41. számú ítélete Terhelt2 VI.r., Terhelt4 X.r. és terhelt6 XII.r. vádlott tekintetében a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.78/2024/20. számú végzése folytán 2024. május 17. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. május 17.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:

Takácsné Veres Tünde

bíróági ügyintéző